

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

ТАСДИКЛАГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳузуридаги Олий, ўрта махсус ва профессионал таълим йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашма-лар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи комиссиянинг 2021 йил 18 август кунги 356 - сонли йиғилишида маъқуллаган. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2021 йил 18 август кунги 356 - сонли буйруғи билан тасдиқланган.

60111800 – Хорижий тил ва адабиёти (тиллар бўйича) бакалавриат таълим йўналишининг малака талаблари

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

Мазкур Малака талаблари "Олий таълим давлат таълим стандарти Асосий қондавлар", "Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификатори", Ўзбекистон Республикаси Миллий малака раётида мувофиқ ишга ўтказилган ва расмий меъёрий-услубий ҳужжат ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси ҳуқуқий Малака талабларини расмий чол этиш ҳуқуқи Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига таълимчилар.

Тошкент

ЎЗР ОЎМТВ
Буйруқ № 356
"18" 08 2021 йил

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:

- Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети

ТАСДИҚЛАГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳузуридаги Олий ва ўрта махсус, профессионал таълим йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 2021 йил “17” августдаги 3- сонли йиғилишида маъқулланган. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2021 йил “18” августдаги 356 - сонли буйруғи билан тасдиқланган.

ЖОРИЙ ЭТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги.

Мазкур Малака талаблари “Олий таълим давлат таълим стандарти. Асосий қоидалар”, “Олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификатори”, Ўзбекистон Республикаси Миллий малака рамкасига мувофиқ ишлаб чиқилган ва расмий меъёрий-услубий ҳужжат ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси ҳудудида Малака талабларини расмий чоп этиш ҳуқуқи Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига тегишлидир.

МУНДАРИЖА

Т/р	бет
1. 60111800 – <i>Хорижий тил ва адабиёт (тиллар бўйича)</i> бакалаврият таълим йўналишининг умумий тавсифи.....	4
1.1. Қўлланиш соҳаси.....	4
1.1.1. 60111800 – <i>Хорижий тил ва адабиёт (тиллар бўйича)</i> таълим йўналиши Малака талабининг қўлланиши.....	4
1.1.2. Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари.....	4
1.2. 60111800 – <i>Хорижий тил ва адабиёт (тиллар бўйича)</i> таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг тавсифи.....	4
1.2.1. 60111800 – <i>Хорижий тил ва адабиёт (тиллар бўйича)</i> таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари.....	4
1.2.2. 60111800 – <i>Хорижий тил ва адабиёт (тиллар бўйича)</i> таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари.....	5
1.2.3. 60111800 – <i>Хорижий тил ва адабиёт (тиллар бўйича)</i> таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари.....	5
1.2.4. 60111800 – <i>Хорижий тил ва адабиёт (тиллар бўйича)</i> таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий вазифалари.....	5
2. 60111800 – <i>Хорижий тил ва адабиёт (тиллар бўйича)</i> таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар.....	6
2.1. Умумий компетенциялар.....	6
2.2. Касбий компетенциялар.....	6
Библиографик маълумотлар.....	7
Келишув варағи.....	8

1. 60111800 – Хорижий тил ва адабиёти (тиллар бўйича) бакалавриат таълим йўналишининг умумий тавсифи

60111800 – Хорижий тил ва адабиёти (тиллар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрлаш кундузги ва кечки таълим шаклларида амалга оширилади. Барча таълим шакллари кредит-модуль тизими асосида ташкил қилинади. Кундузги таълимда бакалавриат дастурининг меъёрий муддати 4 йил.

1.1. Қўлланиш соҳаси

1.1.1. 60111800 – Хорижий тил ва адабиёти (тиллар бўйича) таълим йўналиши Малака талабининг қўлланиши.

Малака талаби **60111800 – Хорижий тил ва адабиёти (тиллар бўйича)** таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрловчи барча олий таълим ташкилотлари учун талаблар мажмуини ифодалайди.

1.1.2. Малака талабларининг асосий фойдаланувчилари:

- мазкур таълим йўналиши бўйича малака талаблари, ўқув режа ва ўқув дастурларини ишлаб чиқиш ва янгилаш, улар асосида ўқув жараёнини самарали амалга ошириш учун маъсул ҳамда ўз ваколат доирасида битирувчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган олий таълим ташкилотининг бошқарув ҳодимлари (ректор, проректорлар, ўқув бўлими бошлиғи, деканлар ва кафедра мудирлари) ва профессор ўқитувчилари;
- таълим йўналишининг ўқув режа ва фан дастурларини ўзлаштирувчи олий таълим ташкилотининг талабалари;
- бакалавриат битирувчиларининг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Давлат аттестация комиссиялари;
- таълимни бошқариш бўйича ваколатли давлат органлари;
- олий таълим ташкилотларини молиялаштиришни таъминловчи органлар;
- олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат қилувчи ваколатли давлат органлари;
- кадрлар буюртмачилари ва иш берувчи ташкилот ва корхоналар;
- олий таълим ташкилотларига ўқишга кираётган абитуриентлар, уларнинг ота-оналари ва бошқа манфаатдор шахслар.

1.2. 60111800 – Хорижий тил ва адабиёти (тиллар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг тавсифи.

1.2.1. 60111800 – Хорижий тил ва адабиёти (тиллар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари:

60111800 – Хорижий тил ва адабиёти (тиллар бўйича) – “Таълим” соҳасига оид йўналиш бўлиб, у мактабгача, умумий ўрта, ўрта махсус ҳамда профессионал таълимнинг давлат ва нодавлат муассасаларида хорижий тилларни ўқитиш, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси ва тармоқ илмий тадқиқот институтлари, давлат бошқаруви органлари, оммавий ахборот воситалари, таржимонлик, ўқув-методик хизмат, таълим тизимининг тегишли муассасаларида услубий таъминот, хорижий тилдаги матнларни таҳлил ва таҳрир қилиш фаолияти билан боғлиқ комплекс масалалар мажмуасини қамраб олади.

1.2.2. 60111800 – Хорижий тил ва адабиёти (тиллар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг объектлари:

- умумий ўрта таълим мактаблари, ўрта махсус, профессионал таълим муассасалари ва мактабдан ташқари таълим муассасалари;
- хорижий матнлар таржимаси ва таҳрири жараёнлари;
- чет тили ихтисослиги бўйича илмий-тадқиқот жараёнлари;
- ташкилот ва корхоналарда замонавий бошқарув тизимини ташкил этиш, ташкилий тузилмаларни оптималлаштириш, бошқарув самарадорлигини ошириш, меҳнатни рағбатлантириш жараёнлари.

1.2.3. 60111800 – Хорижий тил ва адабиёти (тиллар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари:

- педагогик;
- ўқув-методик;
- илмий тадқиқот;
- таржимонлик;
- ташкилий- бошқарув.

1.2.4. 60111800 – Хорижий тил ва адабиёти (тиллар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий вазифалари.

60111800 – Хорижий тил ва адабиёти (тиллар бўйича) таълим йўналиши бўйича Миллий малака рамкасининг 6-малака даражаси ҳамда бакалавр касбий фаолиятларининг соҳалари, объектлари ва турларига мувофиқ бакалаврият битирувчиси қуйидаги касбий вазифаларни бажаришга қодир бўлиши лозим:

Педагогик фаолиятда:

- мактабгача, умумий ўрта ва ўрта махсус ҳамда профессионал таълим муассасаларида хорижий тил ва адабиёти бўйича назарий ва амалий машғулотларни ўтказиш;
- замонавий ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланиб интерактив ўқув машғулотларини ташкил этиш;
- ўқитилаётган фанлар бўйича ўқув машғулотларини ўтказиш учун зарур бўлган ўқув-методик ҳужжатларни тузиш, тайёрлаш ва расмийлаштириш;
- ўқитилаётган фан бўйича ўқув машғулотларини ўтказиш учун ўқитишнинг дидактик воситаларидан фойдаланиш;
- мустақил таълим ва илмий-иждоий тадқиқот ишлари натижасида ўқитилаётган фан бўйича педагогик фаолиятни мунтазам такомиллаштириб бориш.

Ўқув-методик фаолиятда:

- умумий ўрта, ўрта махсус таълим тизимининг ихтисослигига мос таълим муассасалари ва унинг тармоқ бошқармаларида методист бўлиб ишлаб олиш;
- хорижий тил ва адабиётини ўқитиш бўйича ривожланган мамлакатларда қўлланилаётган самарали методларни ўрганиш ва таҳлил қилиш;
- инновацион методикаларни маҳаллий шароитга мослаштириш бўйича тавсиялар ишлаб чиқиш, амалиётга жорий этиш.

Илмий тадқиқот фаолиятида:

- тил, адабиёт ва таълим технологиялари соҳасида илмий текшириш институтларида кичик илмий ходим, мустақил-изланувчи, тилшунослик ва тил ўқитиш методикаси бўйича экспериментал тадқиқотларни ўтказиш ва уларнинг натижаларига ишлов бериш;
- ўтказилаётган тадқиқотлар мавзуси бўйича илмий таҳлилларни ишлаб чиқиш, рефератлар ва библиографияларни тузиш;
- илмий семинарлар, конференцияларда маърузачи, муҳокамаларда қатнашувчи ва референт сифатида иштирок этиш;
- илмий-техникавий ва соҳага оид журналларга мақола ва тақризлар тайёрлаш;
- интернет тармоғида энг янги илмий, адабий ва лисоний янгиликлар, янги педагогик технологиялар ва эксплуатацион ютуқлар ҳақидаги маълумотларни мақсадга йўналган ҳолда қидириш ва топиш;
- тилшунослик ва адабиётшуносликка оид илмий тўпламлар, маҳаллий ва хорижий илмий тадқиқот ютуқларини ўрганиш;
- касбий фаолият объекти йўналишига мос янги илмий натижалар, илмий адабиётлар ёки илмий тадқиқот лойиҳаларини ўрганиш;
- илмий тадқиқот ишланмаларини тайёрлаш, соҳа адабиётлари экспертизасини амалга оширишда қатнашиш;
- маълумотларни жамлаш, қайта тайёрлаш, мавзу бўйича илмий маълумотларни тизимли таҳлил қилиш.

Таржимонлик фаолиятида:

- маориф, маданият, туризм соҳаларид, турли давлат муассасаларида, меҳмонхона, кўшма корхоналар, фирмаларда таржимон, референт вазифасида ишлай олиш;
- давлат бошқарув тизимида таржимонлик фаолиятини юрита олиш;
- техник ва бошқа таржима турларини амалга ошириш;
- чет тилларни интенсив шаклда ўргатиш (қисқа курслар);
- турли ҳажм ва мазмундаги иш қоғозлари билан ишлаш;
- бадиий, илмий асарларни чет тилидан она тилига таржима қилиш.

Ташкилий-бошқарув фаолиятида:

- тил ва адабиётга оид турли тадбир, анжуман ва маърифий суҳбатларни ташкил этиш ва бошқариш;
- ахборот технологияларидан фойдаланган ҳолда ишлаб чиқариш жараёнлари мониторинги ва сифатини баҳолаш механизмларини ишлаб чиқиш;
- жамоада ижтимоий ва маънавий-маърифий ишларни ташкил этиш ва бошқариш;
- давлат тизимининг барча бошқарув бўғинларида ишлаш;
- турли ўқув муассасалари, ташкилотларга раҳбарлик қилиш, таълим ва соҳа билан боғлиқ бошқа ишларни режалаштириш, уларни йўлга қўя билиш;
- янги технологиялар, таълимнинг замонавий усуллари асосида ўқитишни ташкил қилиш ва уларни бошқариш;
- таълим ва ўқитиш сифатини бошқариш жараёнларини ишлаб чиқиш ва уларни амалга татбиқ қила олиш;
- ўқув жараёнларини амалга ошириш учун зарур бўлган ташкилий ишларни режалаштириш.

2. 60111800 – Хорижий тил ва адабиёти (тиллар бўйича) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий компетенцияларига қўйиладиган талаблар

2.1. Умумий компетенциялар:

- давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиши, ижтимоий-иқтисодий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қила олиши;
- дунёқараш билан боғлиқ фалсафий билимларга тизимли эга бўлиши, мустақил таҳлил қила олиши, касбий фаолиятида уларни ҳисобга ола билиши;
- хорижий тиллардан бирида касбий фаолиятига оид ҳужжатлар ва ишлар моҳиятини тушуниши, табиий илмий фанлар бўйича касбий фаолияти доирасида зарурий билимларга эга бўлиши ҳамда улардан замонавий илмий асосда ҳаётда ва ўз касб фаолиятида фойдалана билиши;
- ахборот йиғиш, сақлаш, қайта ишлаш ва улардан фойдаланиш усуллари эгаллаган бўлиши, ўз касбий фаолиятида мустақил асосланган қарорлар қабул қила олиши;
- тегишли бакалаврият йўналиши бўйича рақобатбардош умумкасбий тайёргарликка эга бўлиши;
- янги билимларни мустақил эгаллай билиши, ўз устида ишлаши ва меҳнат фаолиятини илмий асосда ташкил қила олиши;
- соғлом турмуш тарзи ва унга амал қилиш зарурияти тўғрисида илмий тасаввур ҳамда эътиқодга, ўзини жисмоний чиниқтириш ўқув ва кўникмаларига эга бўлиши лозим.

2.2. Касбий компетенциялар:

- меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларни излаш, таҳлил қилиш ва улардан касбий фаолиятда фойдаланиш кўникмаларига эга бўлиш;
- мактабгача, умумий ўрта ва ўрта махсус, профессионал таълим тизимининг ихтисослигига мос таълим муассасаларида хорижий ўқитиш кўникмасига эга бўлиш;
- замонавий ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланиб ноанъанавий ўқув машғулотларини ўтказиш;
- ўқув машғулотларини ўтказиш учун зарур бўлган ўқув-методик ҳужжатларни тузиш, тайёрлаш ва расмийлаштириш;

- намунавий методикалар ва инновацион таълим технологиялари бўйича экспериментал тадқиқотларни ўтказиш ва уларнинг натижалари бўйича тавсиялар ишлаб чиқиш;
- соҳага оид журналларга мақола ва тақризлар тайёрлаш кўникмасига эга бўлиш;
- энг янги илмий, адабий ва лисоний янгиликлар, янги педагогик технологиялар ҳақидаги маълумотларни мақсадга йўналган ҳолда излаш ва топиш кўникмасига эга бўлиш;
- илмий-тадқиқот ва таълим муассасаси жамоаси таркибида касбий фаолият масалаларини ечиш;
- давлат ва давлатга қарашли бўлмаган хусусий ташкилотларда хорижий тиллардан таржимонлик қилиш;
- техник ва бошқа таржима турларини амалга ошириш қобилиятига эга бўлиш;
- меҳмонхоналарда ва сайёҳлик фирмаларида менежерлик ва маъмурий ходим сифатида ишлаш;
- тил ва адабиётга оид турли тадбир, анжуман ва маърифий суҳбатларни ташкил этиш ва бошқариш;
- хорижий тилларни ўқитиш ва таржимонлик фаолияти билан боғлиқ соҳалар бўйича консалтинг хизматларини кўрсатиш қобилиятига эга бўлиш;
- турли ташкилотларда таржимонлик фаолияти ва гид ҳамроҳлигини амалга ошириш, фирма ва меҳмонхоналарда менежерлик хизматини кўрсата олиш;
- узлуксиз таълим тизими муассасаларида ўқув жараёнини ташкил этиш ва ўтказилишига кўмаклашиш, тадқиқотларда иштирок этиш, маълумотларни тўплаш, умумлаштириш ва таҳлил этиш, замонавий педагогик ва ахборот технологияларни эгаллаш ва татбиқ этишни билиш.

Библиографик маълумотлар

УДК: 002: 651. 1/7

Гуруҳ Т 55

ОКС 01.040.01

Таянч сўзлар:

касбий фаолият тури, компетенция, кредит-модуль тизими, таълим йўналиши, касбий фаолият объекти, касбий фаолият соҳаси, бакалавриятнинг асосий ўқув режа ва фан дастурлари, профиль, ўқиб-ўрганиш натижалари, малака талаблари, бакалавриятнинг ўқув жараёни, сифатни баҳолаш ва назорати, мустақил таълим, ишлаб чиқариш, малака амалиёти, битирув малакавий иши, давлат аттестацияси, ўқув фанлари блоки, олий таълим муассасаси, чет тили ўқитувчиси, таълим жараёни, бошқарув жараёни, ишлаб чиқариш, илмий тадқиқот жараёни.

КЕЛИШУВ ВАРАҒИ

ИШЛАБ ЧИҚИЛДИ:

Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети

Ректор _____ У.Азизов

2021 йил “ ____ ” _____

КЕЛИШИЛДИ:

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги
хузуридаги Олий таълимни
ривожлантириш тадқиқотлари ва илғор
технологияларни татбиқ этиш маркази

Ўзбекистон Республикаси Халқ
таълими вазирлиги хузуридаги
Республика таълим маркази

Директор в.б. _____ М.Эсонов

2021 “ ____ ” _____

Директор _____ Ш.Сатторов

2021 “ ____ ” _____

Низомий номидаги
Тошкент давлат педагогика
университети

Ректор _____ А.Умаров

2021 “ ____ ” _____

Мирзо Улуғбек номидаги
Ўзбекистон миллий университети

Ректор _____ И. Мажидов

2021 йил “ ____ ” _____

М.Ў.